

Twée heilige pausen tegelijk?

Paus Franciscus kondigt aan dat Johannes XXIII zonder mirakel heilig wordt

- ▶ Paus Franciscus stelt conciliepaus vrij van vereist mirakel
- ▶ Heiligverklaring Poolse paus onvermijdelijk
- ▶ Eertijds werden pausen zelden heilig verklaard

Erik DE SMET

Het stond in de sterren geschreven dat Joannes-Paulus II (1978-2005) heilig zou worden verklaard nog vóór de tiende verjaardag van zijn overlijden. Het vereiste tweede mirakel was immers gevonden, zodat na zijn zaligverklaring in 2011 de heiligverklaring snel kon volgen.

Groot was de verrassing toen paus Franciscus op 5 juli aankondigde dat niet alleen de Poolse paus wordt heilig verklaard, maar ook Johannes XXIII (1958-1963), de paus die het Tweede Vaticaans Concilie bijeenriep.

Vaticaans woordvoerder Federico Lombardi: „Niettegenstaande er geen tweede mirakel voorhanden is, was het de wil van de paus dat de heiligheid van de grote paus van het concilie wordt erkend.” De zetelende paus heeft daartoe wel degelijk het gezag, al dient vermeld dat er voor Johannes' zaligverklaring in 2000 al een mirakel werd erkend. Met

Franciscus bidt bij het graf van Joannes-Paulus II, de paus die hem kardinaal maakte. © KNA-Bild

een knipoog opperde een Amerikaanse jezuïet dat Franciscus' pausverkiezing in maart dit jaar wellicht Johannes' tweede mirakel was.

Joannes-Paulus II – geboren als Karol Wojtyła – was bij leven al zeer populair en niet enkel bij zijn Poolse landgenoten. Vanaf het begin van de jaren 1980 ont-

poppte hij zich als een religieuze rockster. Hij reisde tot het bittere einde de wereld rond als een evangelisator en door zijn talrijke heiligverklaringen internationaliseerde hij de Kerk. Er valt echter ook kritiek te geven op zijn pontificaat: hij sloot de ogen voor wantoestanden in behoudende groeperingen, hij liet an-

dersdenkende theologen uit hun ambt ontzetten en meerdere van zijn bisschopsbenoemingen bleken hoogst controversieel.

Angelo Roncalli, Johannes XXIII, ging de geschiedenis in als de 'goede paus'. Bescheiden en humoristisch, leek hij overigens op de huidige paus Franciscus. Hij zette aan om de relaties

met het jodendom te herzien en wilde dat de Kerk zich engageerde in de wereld in plaats van er zich tegen af te zetten. Hij vatte ook de hervorming van de liturgie aan. Misschien werd hij wat vergeten, ook al wilde hij de Kerk 'bij de tijd' brengen. Traditionalisten verwijten Johannes XXIII dat onder zijn pontificaat de afkalving van de Kerk in Europa begon, al is dat historisch niet correct.

De twee heilige pausen in spreken twee soorten katholieken aan. Het lijkt of paus Franciscus met zijn beslissing tot heiligverklaring van Johannes XXIII voor een middenweg kiest. Of de twee gezamenlijk worden heilig verklaard, staat nog niet vast.

Beide heiligen in spreken twee soorten katholieken aan

Overigens lopen er nog wat canonisatieprocessen voor andere pausen. Pius IX (1846-78) is al zalig en Pius XII (1939-1958), Paulus VI (1963-1978) en Joannes-Paulus I (1978) zitten in de wachtkamer. Ook al zijn er 78 pausen heilig, tot nu toe was Pius X (1901-1914) de enige paus van de moderne tijden die werd heilig verklaard. Pausen zijn ook maar mensen, leerde Johannes XXIII.

De schepping is ons toevertrouwd

Op Scheppingszondag 1 september vraagt Ecokerk aandacht voor water wereldwijd

Nicole LEHOUCQ

Op de eerste zondag van september vieren christenen Scheppingszondag. Die dag vraagt de Kerk wereldwijd aandacht voor de manier waarop we met het milieu omgaan. Christenen zijn immers rentmeesters van de schepping, die aan God toebehoort. Wij worden gewezen op onze verantwoordelijkheid voor het behoud van die schepping en dat zowel voor de armen vandaag – hier en in het Zuiden – als voor de generaties na ons.

Consuminderen

De vraag hoe Scheppingszondag er kwam, brengt ons zowel bij de sociale encyclieken van de pausen na het Tweede Vaticaans Concilie, waarin christenen aan die verantwoordelijkheid werden herinnerd, als bij solidariteitsacties in de jaren 1980. Zo plaatste Broederlijk Delen bijvoorbeeld de grond- en industrialisatieproblematiek in het Amazonewoud in de kijker. Ook de christelijk-oecumenische Wereldraad van Kerken voerde campagne voor gerechtigheid, vrede en heilheid van de schepping.

„Die onderwerpen sloegen aan in de wereld van de niet-gouvernementele organisaties”, herinnert zich de Gentse vicaris Luk

De Geest, vicevoorzitter van het Netwerk Rechtvaardigheid en Vrede (NRV). „Wie zich inzette voor de belangen van de kleine boeren in de derde wereld vroeg aandacht voor hun problematiek. Tegelijk werden wij in het Westen opgeroepen onze ecologische voetafdruk te bepalen en te 'consuminderen'. Zo kreeg de Kerk ook van onderuit de vraag hoe met die uitdagingen om te gaan”, schetst De Geest het ontstaan van de ecospirituele beweging Ecokerk, de groene beweging in de Kerk zeg maar.

Ecokerk kreeg concreet gestalte in 2007, als een onderdeel van het NRV. Aan de basis lag een verklaring van de Belgische bisschoppen, die in het Jaar van de Diaconie 2002-2003 stelden dat er dringend behoefte was aan een groter ethisch bewustzijn en begopenheid bij alle christenen met betrekking tot de milieucrisis en haar gevolgen op het vlak van economie, mensenrechten en sociale wereldverhoudingen. Aan de NRV-thema's rechtvaardigheid en vrede werd zorg voor de schepping toegevoegd.

Aanvankelijk werd gefocust op maatregelen die kerkbesturen, instellingen of congregaties konden nemen om op een milieuvriendelijke manier met hun gebouwen om te gaan. „We hadden een gift gekregen met dat specifieke doel, zodat we zelfs een ingenieur konden aanstellen om advies te geven”, vertelt De Geest. Nu wil Ecokerk het kerkpubliek gevoelig maken. Vorig jaar werd het thema water en armoede in ons land belicht. Dit jaar sluit de campagne onder de slogan *Geen water, geen later* aan bij het Internationaal Jaar voor de Watersamenwerking.

„Met eenvoudige maatregelen zoals kraantjeswater drinken of regenwater opvangen, kunnen mensen al flink besparen op hun verbruik”, zegt Sophie Vanonckelen van Ecokerk. Een ludieke quiz helpt mensen daarvan bewust te maken.

Daarnaast biedt Ecokerk samen met de ngo Protos vorming aan over thema's als rechtvaardig gebruik van water of de rol van water bij conflicten. Voor het derde jaar op rij stelt Ecokerk ook liturgische suggesties ter beschikking voor de zondagsviering op Scheppingszondag.

Meer info via www.netrv.be.

Scheppingszondag focust op watervoorziening, in het Zuiden vaak een probleem. © Broederlijk Delen / Griet Hendrickx

Romero zalig?

De Cubaanse kardinaal Jaime Ortega, speciaal gezant van de paus tijdens het vijfde nationaal eucharistisch congres in El Salvador, riep tijdens deze slotviering onverwachts op tot de zaligverklaring van mgr. Oscar Romero. Deze was aartsbisschop van San Salvador en werd in 1980 door doodseskaders tijdens de mis vermoord. Eerder al raakte bekend dat het proces tot zaligverklaring in Rome opnieuw loopt en vooruitgang boekt, nadat het jarenlang om politieke redenen was geblokkeerd.

In Noord-Korea

Notker Wolf, abt-primaat van de benedictijnen, bezocht onlangs in Noord-Korea een ziekenhuis dat de benedictijnen sinds 2005 ondersteunen. Op Radio Vaticaan zei hij dat humanitair werk een van de weinige dingen is die de Kerk in het geïsoleerde land kan doen, maar dat het regime zo overgevoelig is, dat veel organisaties de handdoek in de ring werpen en het land verlaten. Tot 1954 had de Duitse abdij van Sankt Ottilien, waar Wolf eerder abt was, een stichting in Noord-Korea. Achtendertig broeders, onder wie de abt-bisschop, werden door het communistische volksleger geëxecuteerd. Tot op vandaag dult het regime geen missiewerk. (EDS)